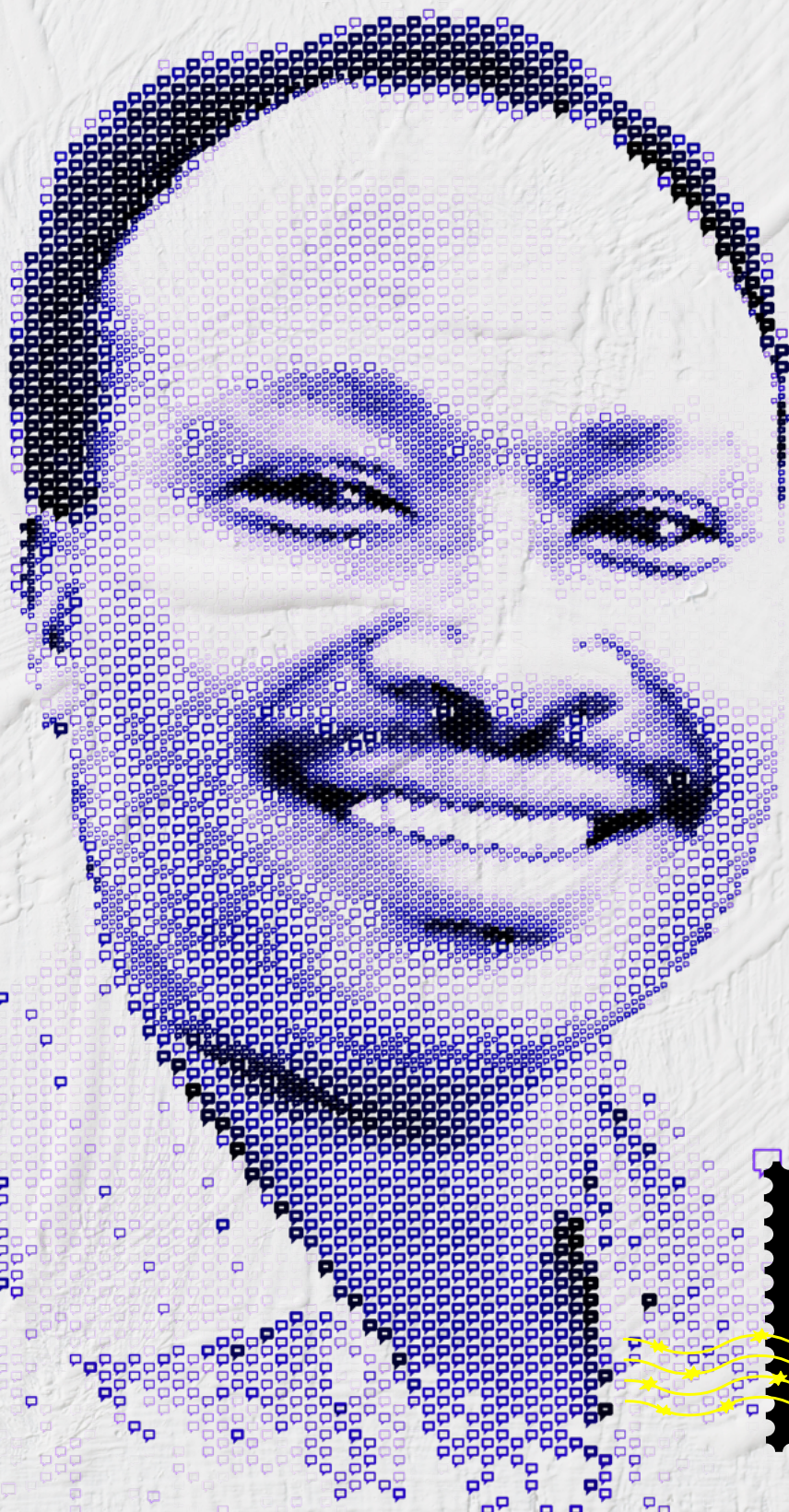

GERMAIN RUKUKI **BÚRÚNDÍ**

FANGELSAÐUR Í 32 ÁR FYRIR MANNRÉTTINDABARÁTTU

**PITT NAFN
BJARGAR**

LÍFI

INNGANGUR AÐ MANNRÉTTINDUM

ÞITT NAFN BJARGAR LÍFI

Herferð Amnesty International **Þitt nafn bjargar lífi** er haldin árlega á eða í kringum alþjóðlega mannréttindadaginn, hinn 10. desember. Þann dag var Mannréttindayfirlýsing Sameinuðu þjóðanna samþykkt, árið 1948, fljótlega eftir stofnun Sameinuðu þjóðanna. Herferðin hefur það að markmiði að koma á raunverulegum breytingum í lífi fólks og samfélögum sem hafa þjáðst eða eiga á hættu að verða fyrir mannréttindabrotum. Meðal þeirra fjölmörgu aðgerða sem gripið er til í herferðinni er að koma á framfæri einstaklingsmálum til þeirra sem hafa ákvörðunarvald og geta haft áhrif á breytingar, vekja athygli á málunum með skipulagningu mótmæla og aðgerða og ná alþjóðlegri athygli í gegnum fjölmiðla og á netinu.

Einn stærsti hluti herferðarinnar **Þitt nafn bjargar lífi** felur í sér bréfaskrif milljóna einstaklinga úti um allan heim og þökk sé slíkum aðgerðum dynja bréf á opinberu embættisfólki. Málin í ár snúa m.a. að fólki sem hefur verið fangelsað fyrir það eitt að standa vörð um mannréttindi og nýta tjáningarfrelsi sitt,

hinsegin baráttufólki sem hefur orðið fyrir aðkasti fyrir að vera það sjálft, friðsamlegum mótmælendum sem hafa verið beittir ofbeldi og umhverfisinnnum sem hafa sætt ofsóknum og hótunum. Þolendur mannréttindabrota fá stuðningskveðjur frá þúsundum fólks í fjarlægum heimshornum. Þolendurnir og fjölskyldur þeirra vita að vakinn er opinber athygli á málum þeirra og að þeir eru ekki gleymdir.

Árangur sambærilegra herferða fyrri ára hefur verið sláandi. Einstaklingar sem hafa orðið fyrir mannréttindabrotunum segja frá breytingunni sem þessi bréf höfðu í för með sér. Þeir lýsa yfir þakklæti til þeirra sem hafa skrifað og greina frá styrknum sem þeir finna frá öllum þeim sem láta sig mál þeirra varða.

Oft er hægt að sjá verulegar breytingar á framkomu embættisfólks gagnvart þolendum mannréttindabrota í kjölfar herferðarinnar: ákærur eru felddar niður, meðferð mildast og lög eða reglugerðir sem taka á vandamálinu eru kynnt til sögunnar.

Kynntu þér málin í ár á
www.amnesty.is

Hafðu samband fyrir frekari
upplýsingar:
amnesty@amnesty.is

Tístu og taggaðu

@Amnesty á Twitter og
sýndu stuðning með
myllumerkjunum #W4R20
og #ÞITNAFN

MANNRÉTTINDAFRÆÐSLA

ÁÐUR EN ÞÚ BYRJAR

Hægt er að nota þetta verkefni í fjölbreyttu umhverfi fyrir ýmsa hópa, t.d. í skólastofunni, félagsmiðstöðvum, með fjölskyldunni, í hópi baráttufólks fyrir mannréttindum og á netinu. Leiðbeinendur geta aðlagð efnið eftir þörfum og kringumstæðum hvers hóps. Sem dæmi gæti verið gagnlegt að kanna þekkingu þátttakenda á málefnum, huga að hvað henti best miðað við fjölda þátttakenda svo allir fái tækifæri til að vera virkir þátttakendur og mögulegum hindrunum. Þegar þátttakendur grípa til aðgerða er mikilvægt að ræða hvort það sé öruggt fyrir hvern og einn og þá af hverju eða af hverju ekki.

Verkefnin eru öll ætluð virkri þátttöku þátttakenda sem kanna, ræða, greina og spyrja spurninga um málefni en eru ekki einungis mataðir á upplýsingum. Þessi aðferðafræði er

kennslufræðilega mikilvæg þar sem þátttakendur:

- **Þróa** lykilfærni og -hæfni
- **Fá tækifæri** til að mynda eigin skoðun, bera upp spurningar og öðlast dýpri skilning á málefnum
- **Taka ábyrgð** á sínu námi og móta umræður í tengslum við áhugasvið, hæfni og áhyggjuefni
- **Fá rými** fyrir tilfinningar sínar og að móta sín eigin viðhorf

Nemendur og kennarar í Tævan skipuleggja viðburði í tengslum við **Þitt nafn bjargar lífi** árið 2019.

© Amnesty International Taiwan

GÓÐAR FRÉTTIR ÚR ÞITT NAFN BJARGAR LÍFI 2019 ÞÍN ÞÁTTTAKA SKIPTIR MÁLI

DÓMUR MILDAÐUR Í ÍRAN

Árið 2019 var Yasaman Aryani dæmd í 16 ára fangelsi fyrir að dreifa blómum, án höfuðslæðu, til almennings á alþjóðadegi kvenna hinn 8. mars 2019. Í febrúar 2020 var fangelsisdómurinn stytur talsvert. Það má meðal annars þakka þeim 1,2 milljónum skilaboða, um lausn Yasaman, sem send voru írönskum yfirvöldum alls staðar að úr heiminum. Við höldum áfram baráttunni þangað til Yasaman hefur verið leyst úr haldi.

„Við sameinumst fólki um heim allan til að berjast gegn óréttlætinu.“

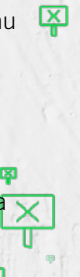
Crystal Swain, Grassy Narrows

BÆTT HEILBRIGÐISÞJÓNUSTA FYRIR GRASSY NARROWS- SAMFÉLAGIÐ

Íbúar Grassy Narrows-samfélagsins urðu illa fyrir barðinu á kvikasilfurseitrun eftir að stjórnvöld á 7. áratugnum leyfðu verksmiðju að losa 10 tonn af úrgangi út í ána á svæðinu. Yngri kynslóðir hafa sérstaklega fundið fyrir afleiðingunum og verið í fararbroddi í baráttunni fyrir heilbrigðri framtíð. Eftir áralanga töf ákváðu kanadísk stjórnvöld loks í apríl 2020 að veita 19,5 milljónir dollara til uppbyggingar sérhæfðrar heilsugæslu fyrir þolendur kvikasilfurseitrunar í Grassy Narrows-samfélaginu.

DAUÐADÓMUR YFIR BARNI ÓGILTUR Í SUÐUR-SÚÐAN

Magai Matiop Ngong var aðeins 15 ára þegar hann var dæmdur til dauða, en þökk sé fólki eins og þér var dauðadómurinn ógiltur í júlí 2020. Rúmlega 765 þúsund einstaklingar um heim allan gripu til aðgerða og kölluðu eftir því að lífi Magais yrði þyrmt. Og það tókst!

„Kærar þakkir fyrir stuðninginn. Ég er orðlaus. Þið hafið ekki hugmynd um hversu mikilli hamingju hjarta mitt er fyllt nú.“

Magai Matiop Ngong

INNGANGUR AÐ MANNRÉTTINDUM

UM MANNRÉTTINDI

Mannréttindi eru grundvallarréttindi og réttarvernd sem hvert og eitt okkar á tilkall til. Mannréttindi byggjast á meginreglum um mannlega reisn, jafnrétti og gagnkvæma virðingu óháð aldri, þjóð-erni, kyni, kynþætti, lífsskoðunum og persónulegri afstöðu.

Sem manneskja átt þú rétt á að komið sé fram við þig á sann-
gjarnan hátt og þér ber einnig að koma fram við aðra af sanngirni. Þú átt einnig rétt á ákvarðanatöku um eigið líf. Þessi grundvallar-
mannréttindi eru algild – þau eru réttur okkar allra, allra sem heiminn byggja. Þau eru óafsalanleg – enginn getur tekið þau frá okkur. Þau eru líka óskiptanleg og tengjast innbyrðis – allir þættir hafa jafnmikið vægi og eru tengdir hver öðrum.

Í kjölfar þeirra grimmdarverka sem framin voru í seinni heims-
styrjöldinni urðu til alþjóðleg lög um mannréttindi, á grundvelli
Mannréttindayfirlýsingar Sameinuðu þjóðanna. Þau hafa myndað
trausta undirstöðu fyrir landsbundin og svæðisbundin lög og er
ætlað að bæta líf fólks um heim allan. Yfirvöldum á hverjum stað
ber að líta á mannréttindi sem gildandi lög. Þau leggja yfirvöldum og
ríkisstarfsfólki þær skyldur á herðar að virða og verja rétt þeirra sem
undir lögsagnarumdæmi þeirra heyra, sem og á öðrum svæðum.

Mannréttindi eru ekki munaður sem fólk fær aðeins að njóta þegar aðstæður leyfa.

Meðlimir Amnesty International í Tógó taka þátt í **Pitt nafn bjargar lífi** árið 2019. Á hvert hvetja þeir fólk um allt land til þátttöku.

© Amnesty International Togo

INNGANGUR AÐ MANNRÉTTINDUM

MANNRÉTTINDAYFIRLÝSING SAMEINUÐU ÞJÓÐANNA

Mannréttindayfirlýsing Sameinuðu þjóðanna var mótuð af Sameinuðu þjóðunum á fyrstu árum stofnunarinnar, strax í kjölfar seinni heimsstyrjaldarinnar. Frá árinu 1948 hefur hún verið grundvöllur alþjóðareglna um mannréttindi. Öll ríki heims hafa samþykkt að þau skuli vera bundin af þeim almennu meginreglum sem lýst er í 30 greinum þessa skjals.

Mannréttindayfirlýsing Sameinuðu þjóðanna er, eins og nafnið gefur til kynna, yfirlýsing. Hún er viljayfirlýsing af hálfu allra ríkisstjórna, um heim allan, um að virða tiltekna reglur og staðla er varða meðferð á og framkomu við mann-
eskjur. Mannréttindi eru hluti af alþjóðalögum. Allt frá því að Mannréttindayfirlýsing Sameinuðu þjóðanna var samþykkt hafa fjölmörg önnur bindandi lög og samþykktir verið gerð á grundvelli þeirra meginreglna sem í yfirlýsingunni er að finna. Það er á grundvelli slíkra laga og samþykktar sem samtök á borð við Amnesty International krefja yfirvöld um að hætta að beita illri meðferð af þeim toga sem þolendur í herferðinni **Pitt nafn bjargar lífi** hafa upplifað.

INNGANGUR AÐ MANNRÉTTINDUM

MANNRÉTTINDAYFIRLÝSING SAMEINUÐU ÞJÓÐANNA

BORGARARÉTTINDI OG FRELSI

Réttur til lífs, frelsi frá pyndingum og þrældómi, réttur á að sæta ekki mismunun.

1. grein Allir eru fæddir frjálsir og jafnir
2. grein Bann við mismunun
3. grein Réttur til lífs, frelsis og mannhelgi einstaklinga
4. grein Frelsi frá þrældómi
5. grein Frelsi frá pyndingum

LAGALEGUR RÉTTUR

Réttur til að teljast saklaus uns sekt er sönnuð; réttur til réttlátrar málsmeðferðar fyrir dómi, réttur til að njóta frelsis frá geðþóttahandtökum eða farbanni.

6. grein Allir skulu njóta verndar með lögum
7. grein Allir skulu vera jafnir fyrir lögum
8. grein Lagaleg úrræði þegar mannréttindi eru brotin
9. grein Bann við ólögmetu farbanni, fangelsun eða brottvísun
10. grein Réttur til réttlátrar málsmeðferðar fyrir dómi
11. grein Saklaus uns sekt er sönnuð
14. grein Réttur til að fara til annars lands og leita verndar

FÉLAGSLEG RÉTTINDI

Réttur til menntunar, til að stofna fjölskyldu og annast hana, til tómstundar, réttur á heilsugæslu.

12. grein Réttur til einkalífs, heimilis og fjölskyldulífs
13. grein Frelsi til að búa og ferðast hindrunarlaust innan landamæra ríkja
16. grein Réttur til að ganga í hjónaband og stofna fjölskyldu
24. grein Réttur til að njóta hvíldar og afþreyingar
26. grein Réttur til menntunar, þar með talinn réttur til gjaldfrjálsrar grunnmenntunar

EFNAHAGSLEG RÉTTINDI

Eignarréttur, réttur til að vinna, til húsnæðis, til lífeyris, til fullnægjandi lífskjara.

15. grein Réttur til ríkisfangs
17. grein Réttur til að eiga eignir
22. grein Réttur á félagslegu öryggi
23. grein Réttur til að vinna fyrir sanngjörnum launum og ganga í stéttarfélag
25. grein Réttur til lífskjara sem tryggja heilsu og velferð

STJÓRNMÁLALEG RÉTTINDI

Réttur til að taka þátt í stjórn lands síns, greiða atkvæði, koma saman með friðsömum hætti, frelsi til tjáningar, lífsskoðunar og trúarskoðunar.

18. grein Réttur til lífsskoðunar (þar með talin trúarskoðun)
19. grein Tjáningarfrelsi og réttur til að miðla upplýsingum
20. grein Frelsi til að ganga í félagasamtök og halda fundi með friðsömum hætti
21. grein Réttur til að taka þátt í stjórn lands síns

MENNINGARLEG RÉTTINDI, RÉTTINDI TIL SAMSTÖÐU

Réttur til þess að taka þátt í menningarlífi samfélagsins.

27. grein Réttur til þess að taka frjálsan þátt í menningarlífi samfélagsins
28. grein Réttur til alþjóðaskipulags þar sem öll ofangreind réttindi eru framkvæmd
29. grein Skylda til að virða réttindi annarra
30. grein Ekki má svipta neinn neinum þessara réttinda!

VERKEFNI

STÖNDUM VÖRÐ UM MANNRÉTTINDI

LYKILHUGTÖK:

- Baráttufólk fyrir mannréttindum
- Réttur til frelsis
- Fundafrelsi
- Réttur til réttlátrar málsmeðferðar fyrir dómi

UM ÞETTA VERKEFNI:

Þátttakendur hugsa um tímabil í lífi sínu þar sem þeir mótmæltu óréttlæti og eru hvattir til að grípa til aðgerða fyrir mann sem berst fyrir mannréttindum og hefur fengið verulega ósanngjarnan fangelsisdóm.

LENGD:

60 mínútur

ALDUR: 14+

MARKMIÐ:

- Þátttakendur íhuga hvenær þeir hafa mótmælt óréttlæti
- Þátttakendur kynnast hvaða mannréttindabrotum Germain Rukuki, sem berst fyrir mannréttindum í Búrúndí, hefur sætt
- Þátttakendur kynnast herferðinni Þitt nafn bjargar lífi og geta gripið til aðgerða til stuðnings málum herferðarinnar

UNDIRBÚNINGUR:

- Pappír/tússpennar eða efni til föndurgerðar
- Eintök af spjöldum um mál Germain (sjá bls. 11)
- Eintök af Mannréttindayfirlýsingu Sameinuðu þjóðanna (sjá bls. 5)
- Eintök af töflu um þau mannréttindabrot sem Germain hefur sætt (sjá bls. 10)
- Eintök af spurningum um sögu Germain (sjá bls. 7)

1 ÓRÉTTLÆTI MÓTMÆLT

Pappír, tússpennum og öðru efni er dreift til allra þátttakenda og útskýrt að þeir geti notað efnið til að skrifa eða teikna meðan þeir ígrunda. Næst er eftirfarandi málsgrein lesin upphátt og þátttakendur beðnir að hugsa hver fyrir sig:

Einblínið á eitt atvik í lífi ykkar þar sem þið mótmæltuð einhverju sem var óréttlátt. Hvað gerðist? Af hverju sögðuð þið eitthvað? Voru einhverjar afleiðingar fyrir ykkar, annaðhvort jákvæðar eða neikvæðar? Hvaða áhrif hafði þetta á vilja ykkar til að mótmæla einhverju aftur seinna?

Þátttakendur fá nokkrar mínútur til að skrifa, teikna eða skapa á meðan þeir hugsa um spurningarnar.

Þátttakendum er skipt í pör og beðnir að deila einni minningu, hugsun eða ígrundun hvort með öðru. Þátttakendur eru beðnir að velta eftirfarandi spurningum fyrir sér:

- Hvað lærðuð þið af þessari æfingu?
- Er erfitt fyrir ykkar að mótmæla óréttlæti – af hverju eða af hverju ekki?
- Hvað myndi hjálpa ykkur til að mótmæla óréttlæti oft?

5 MÍNÚTUR

2 SAGA GERMAINS

Útskýrt er fyrir þátttakendum að þeir muni læra um manneskju í Búrúndí sem er í fangelsi vegna mannréttindabaráttu. Germain tekur þátt í mannréttindabaráttu og er í fangelsi vegna þess.

Spjaldi um mál Germain er dreift og þátttakendum gefnar nokkrar mínútur til að lesa. Þátttakendur ræða eftirfarandi spurningar í pörum:

- Hvernig leið ykkur að lesa sögu Germain?
- Hvað er líkt eða ólíkt með ykkar upplifun og því sem Germain hefur upplifað?
- Hvaða skilaboð eru yfirvöld í Búrúndí að senda öðru baráttufólki fyrir mannréttindum í landinu með þessari meðferð á Germain?
- Hvaða áhrif getur það haft að nota einhvern sem blóraböggul eða viðvörun fyrir annað fólk sem berst fyrir mannréttindum?

Safnið þátttakendum aftur saman og biðjið þá að deila einhverju úr hópaumræðum.

3 VIÐEIGANDI RÉTTINDI

Dreifið eintökum af Mannréttindayfirlýsingu Sameinuðu þjóðanna. Ef þátttakendur hafa ekki séð hana áður skal byrja á að byggja upp sameiginlegan skilning á því fyrir hvað hún stendur. Til þess er hægt að nota upplýsingar í byrjun heftisins.

Útskýrt er fyrir þátttakendum að lesnar verði upp greinarnar í Mannréttindayfirlýsingu Sameinuðu þjóðanna (sjá bls. 5). Í hvert skipti sem einhverjum finnst að brotið hafi verið á mannréttindum Germain (eða fjölskyldu hans) á sá að standa upp (eða lyfta upp hendi). Þar sem þátttakendur eru enn að læra um mannréttindi og hafa takmarkaðar upplýsingar um sögu Germain er við því að búast að þeir komist að mismunandi niðurstöðum um hvaða mannréttindi er að ræða. Þetta er í góðu lagi.

Greinarnar eru lesnar upp, ein í einu, og þátttakendum gefinn nægur tími til að standa upp eða lyfta upp hendi. Nokkrir þátttakendur eru beðnir að útskýra af hverju þeir tóku sína afstöðu.

4 UMRÆÐUR

Næst fær allur hópurinn eintak af töflunni með mannréttindabrotum sem Germain hefur sætt (sjá bls. 10), fer í gegnum hana saman og svarar eftirfarandi spurningum:

- Erud þið hissa á fjölda mannréttindabrota sem Germain hefur sætt?
- Finnst ykkur ákærur á hendur Germain réttlætanlegar?
- Hvernig á að koma á réttlæti, upplýsa um sannleikann og fá bætur fyrir Germain og annað baráttufólk fyrir mannréttindum?

5 GRÍPUM TIL AÐGERÐA!

Útskýrið fyrir þátttakendum að Amnesty biðli nú til fólks um allan heim að grípa til aðgerða fyrir Germain. Hægt er að deila með hópnum nokkrum góðum fréttum úr herferð fyrri ára. Útskýrt er að Amnesty hvetji fólk til að sýna Germain stuðning og skrifa bréf til yfirvalda.

🕒 20 MÍNÚTUR

Hugtakið baráttufólk fyrir mannréttindum er notað um fólk sem eitt síns liðs eða með öðru fólki stuðlar að eða verndar mannréttindi án þess að hvetja til eða nota ofbeldi.

🕒 10 MÍNÚTUR

🕒 15 MÍNÚTUR

Ef tími gefst til gæti verið gagnlegt að sýna stutt myndband herferðina Þitt nafn bjargar lífi og annað um Germain Rukuki sem hægt er að nálgast á Youtube-síðu Íslandsdeildar Amnesty International (AmnestyIceland)

🕒 10 MÍNÚTUR

Ef ekki reynist nægur tími fyrir þátttakendur að sinna öllu verkefninu í kennslustundinni væri hægt að skipuleggja hluta þess sem heimavinnu eða skipta því á milli þátttakenda.

SKRIFAÐU BRÉF OG BJARGAÐU LÍFI

- Þátttakendur eru hvattir til að skrifa forseta Búrúndí bréf og senda til:

Evariste Ndayishimiye

President of the Republic

Ntare Rushatsi House

Bujumbura, Burundi.

Email: presidence@burundi.gov.bi

@GeneralNeva – Twitter, Facebook and Instagram

Ávarp: Dear Mr President

Þátttakendur geta nýtt tillöguna hér að neðan við bréfaskrifin.

Dear Mr President.

I call on you to immediately and unconditionally release Germain Rukuki. Germain has dedicated his life and work to truth and justice. He is also a dedicated father, yet because of his commitment to what's fair, he has never seen his own three-year-old son.

Germain is serving a 32-year prison sentence for defending human rights, after a court found him guilty on three charges, including "rebellion", in an unfair trial.

In your inaugural speech you made a commitment to respect human rights. I urge you to honour that pledge.

Germain's little boy wants his father back home. Please, free Germain today.

Yours sincerely,

Einnig er hægt að fara í gegnum neðangreindar leiðbeiningar ef þátttakendur vilja skrifa bréf á persónulegri nótum.

Segðu forsetanum frá einhverju sem gerir bréfið persónulegra:

- Segðu aðeins frá sjálfri/sjálfum/sjálfru þér
- Segðu hvað hafði mest áhrif á þig varðandi mál Germain
- Biddu forsetann að sleppa Germain strax og án skilyrða
- Minntu forsetann á að í innsetningarræðu sinni lýsti hann því yfir að hann myndi virða mannréttindi

Aðgerðasinnar sem tóku þátt í herferð um vernd baráttufólks um mannréttindi í Nígíeríu árið 2019.

SÝNUM SAMSTÖÐU

Þátttakendur eru hvattir til að sýna samstöðu með Germain og eiginkonu hans, Emelyne Mupfasoni. Hægt er að skrifa stuðningskveðju til Germain og/eða konu hans Emelyne með því að skrifa bréf til þeirra eða sýna þeim samstöðu á samfélagsmiðlum. Útskýrt er fyrir þátttakendum að Germain hafi verið dæmdur til 32 ára fangelsisvistar fyrir að berjast fyrir mannréttindum í Búrúndí. Þátttakendur geta veitt Germain Rukuki stuðning í baráttunni gegn því óréttlæti sem hann hefur mátt þola síðan hann var handtekinn í júlí 2017.

Þátttakendur eru hvattir til að skrifa skilaboð til að styðja Germain eða konu hans, Emelyne, og hafa þessi orð á Kirundi-tungumálinu með:

Komera Turikumwe!

Það þýðir: Vertu sterk/ur, við erum í þessu saman!

Takið myndir af því sem þið gerið og deilið þeim á Twitter, Facebook og Instagram með myllumerkjunum #FreeGermainRukuki og #FreeDefenders.

Það er hægt að senda Germain eða Emelyne skilaboð á svæðisskrifstofu Amnesty International:

Amnesty International

Regional Office for East Africa,

the Horn and Great Lakes

c/o Burundi Team

Riverside Studios, Riverside Lane,

Off Riverside Drive

P.O Box 1527-00606

Nairobi – Kenya

Email: burunditeam@amnesty.org

ÞVERRANDI RÝMI FYRIR MANNRÉTTINDI Í BÚRÚNDÍ

Rétturinn til að koma saman hefur mátt sæta stöðugum árásum síðan við upphaf stjórn málaófriðar í Búrúndí. Það gerðist í apríl árið 2015 þegar fyrrverandi forseti, Pierre Nkurunziza sem nú er látinn, ákvað að bjóða sig fram til forseta í þriðja skipti. Frjáls félagasamtök voru í forgrunni þeirra sem mótmæltu ákvörðuninni en margir íbúar Búrúndí töldu ákvörðun forsetans um að bjóða sig fram aftur vera brot á stjórnarskránni frá 2005 og Arusha-friðarsamkomulaginu frá árinu 2000, sem batt enda á margra ára borgarastyrjöld.

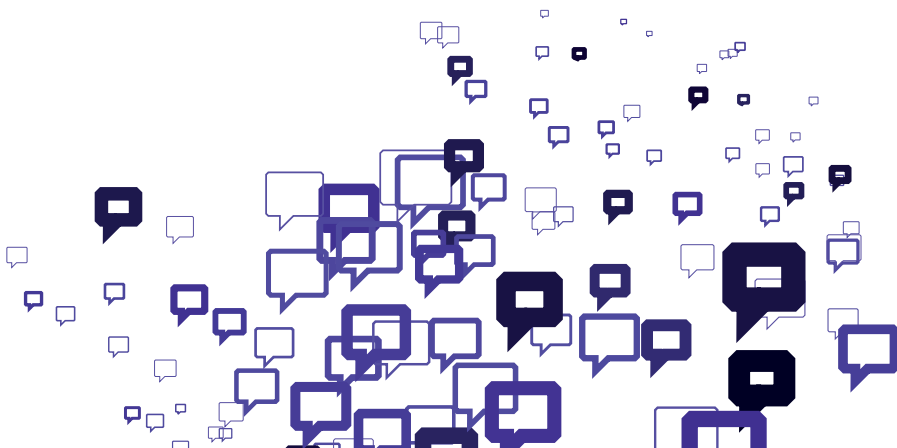
Yfir 400.000 íbúar Búrúndí hafa flúið til nærliggjandi landa, sumir í beinu framhaldi af hertum aðgerðum gegn mótmælendum og aðrir vegna hræðslu við það sem gæti gerst. Margt baráttufólk fyrir mannréttindum, leiðtogar í stjórnarandstöðu og fréttafólk hafa flúið Búrúndí og mörg þeirra sem hafa verið áfram í landinu hafa þurft að þola hótanir og hefndaraðgerðir, þ.m.t. handtökur og ákæður fyrir upplognar sakir, og grunur er um tilfelli af þvinguðum mannshvörfum.

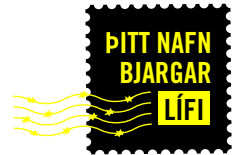
Í undanfara forseta- og þingkosninganna í maí 2020 jókst eftirlit með þeim sem gagnrýndu ríkisstjórnina. Meðlimum aðalstjórn málaflokksins í andstöðu, National Congress for Freedom (CNL), var ítrekað hótad, á þá ráðist, þeir handteknir eða jafnvel drepnir vegna pólitískra tengsla sinna. Fulltrúi stjórn málaflokksins sem var við völd, National Council for the Defence of Democracy – Forces for the Defence of Democracy (CNDD-FDD), var lýstur sigurvegari kosninganna 25. maí, fimm dögum eftir kosningar. Stjórn málaflokkurinn er einnig með sterkan meirihluta á þjóðþinginu í kjölfar þingkosninganna. Kapólska kirkjan, sem var með eitt stærsta net óháðra eftirlitsmanna með kosningunum, gaf út yfirlýsingu í kjölfarið og benti á misferli varðandi kosningarnar og hafði efasemdir um að niðurstaða þeirra endurspegladi val fólksins sem fram hafði komið í skoðanakönnunum.

Nýr forseti, Evariste Ndayishimiye, sór embættiseið hinn 18. júní (á undan skipulagðri athöfn sem átti að fara fram í ágúst) eftir að Pierre Nkurunziza, fyrrverandi forseti, lést úr hjartaáfalli hinn 8. júní. Hinn 23. júní skipaði forsetinn forsætisráðherra sem mörg samtök í Búrúndí hafa ásakað um að hafa skipað stórt hlutverk í að brjóta á bak aftur mótmæli frá því í apríl 2015.

Baráttukona fyrir mannréttindum í Tógó árið 2018.

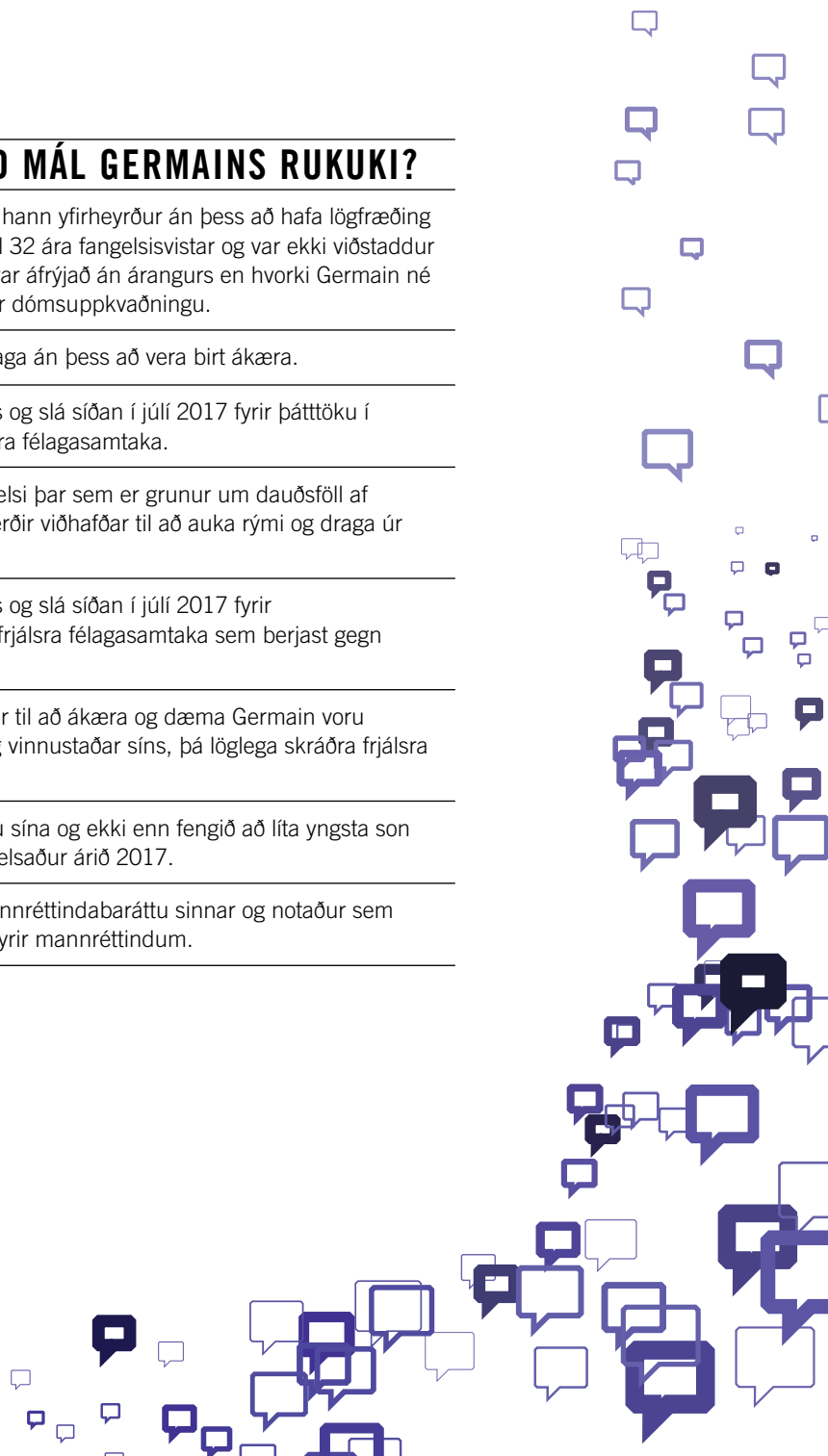

MANNRÉTTINDABROT Í MÁLI GERMAINS RUKUKI

UMRÆÐUR

RÉTTINDI	EIGA RÉTTINDIN VIÐ MÁL GERMAINS RUKUKI?
Réttur til réttlátrar málsmeðferðar fyrir dómi	Germain var haldið án ákæru og hann yfirheyrður án þess að hafa lögfræðing viðstaddan. Hann var dæmdur til 32 ára fangelsisvistar og var ekki viðstaddur dómsuppkvaðningu. Dóminum var áfrýjað án árangurs en hvorki Germain né lögfræðingar hans voru viðstaddir dómsuppkvaðningu.
Réttur til mannhelgi	Germain var í fangelsi í marga daga án þess að vera birt ákæra.
Réttur til frelsis	Germain hefur verið á bak við lás og slá síðan í júlí 2017 fyrir þátttöku í mannréttindabaráttu innan frjálsra félagasamtaka.
Frelsi frá pyndingum	Germain er haldið í yfirfullu fangelsi þar sem er grunur um dauðsföll af völdum COVID-19 og engar aðgerðir viðhafðar til að auka rými og draga úr þrengslum.
Réttur til tjáningar	Germain hefur verið á bak við lás og slá síðan í júlí 2017 fyrir mannréttindabaráttu sína innan frjálsra félagasamtaka sem berjast gegn pyndingum.
Réttur til að teljast saklaus uns sekt er sönnuð	Lykilsönnunargagn sem notað var til að ákæra og dæma Germain voru tölvupóstssamskipti milli hans og vinnustaðar síns, þá löglega skráðra frjálsra félagasamtaka.
Réttur til einkalífs	Germain hefur ekki hitt fjölskyldu sína og ekki enn fengið að líta yngsta son sinn augum síðan hann var fangelsaður árið 2017.
Frelsi frá mismunun	Germain var skotmark vegna mannréttindabaráttu sinnar og notaður sem viðvörn fyrir annað baráttufólk fyrir mannréttindum.

GERMAIN RUKUKI, BÚRÚNDÍ

Germain Rukuki fannst fátt skemmtilegra en að leika við syni sína, sem nú eru sex og sjö ára. Hann elskaði líka tónlist; lag Bobs Marley „Redemption Song“ var í sérstöku uppáhaldi hjá honum – viðeigandi val á lagi eins og kom síðar í ljós.

Það var árla morguns í júlí 2017 sem Germain og eiginkona hans, Emelyne Mupfasoni, vöknúðu við þungt fótatak og að barið var á dyrnar hjá þeim. Tugir meðlima öryggissveita voru mættir. Emelyne var langt gengin með þriðja barn þeirra hjóna.

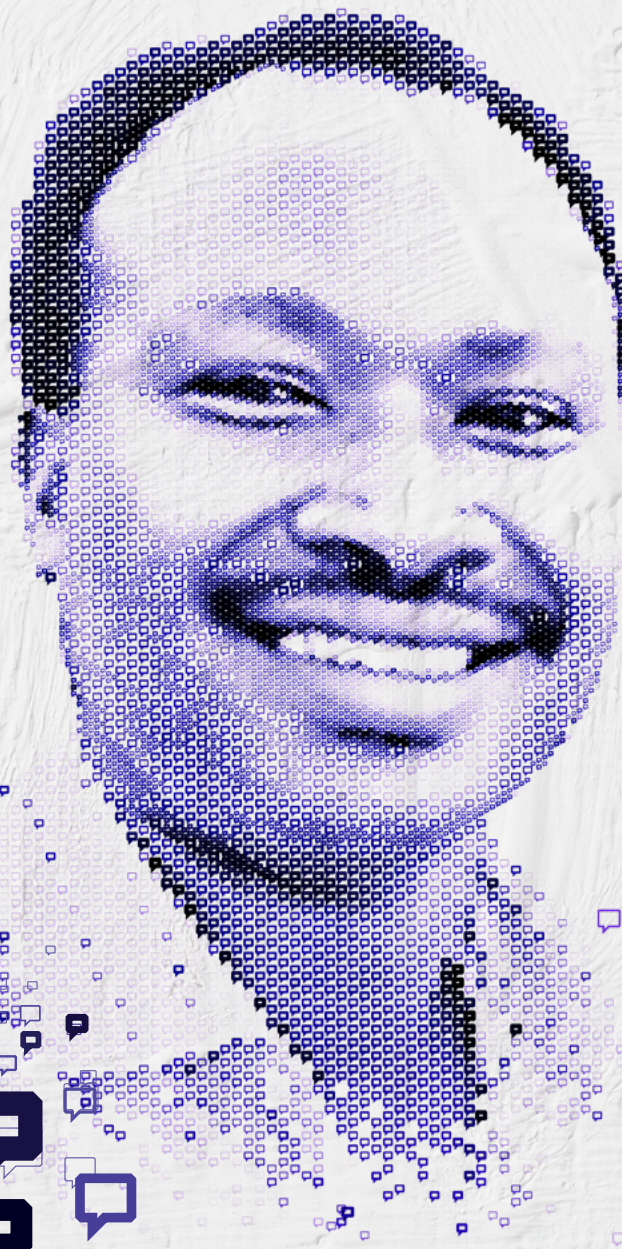
Liðsforingjar yfirheyrðu hjónin, sem bæði vinna fyrir frjáls félagasamtök, inni á heimili þeirra. Þeir handtóku Germain og hann var fluttur í Ngozi-fangelsið í Norður-Búrúndí þar sem hann dvelur enn.

Hinn 26. apríl 2018 var Germain sakfelldur fyrir fjölda upplögna sakargifta, þar á meðal „uppreisn“ og „fyrir að ógna réttaröryggi“. Fyrri tengsl hans við frjálsu félagasamtökin Action by Christians for Abolition of Torture (ACAT-Búrúndí) voru notuð gegn honum. Félagasamtökin höfðu verið lögð niður árið 2016 og gefið að sök að „flekka ímynd landsins“. Eitt þeirra svokölluðu sönnunargagna sem saksóknari notaði gegn Germain í réttarhöldunum var tölvupóstur sem hann hafði sent félagasamtökunum meðan þau voru enn lögleg.

Germain var dæmur til 32 ára fangelsisvistar. Hann og þriggja ára sonur hans hafa aldrei hist.

„Hversu lengi þarf eiginmaður minn að gjalda fyrir þetta óréttlæti?“

Emelyne Mupfasoni

UM AMNESTY INTERNATIONAL

Amnesty International er alþjóðleg hreyfing yfir sjö milljón einstaklinga sem telja að allt óréttlæti komi þeim við. Við berjumst fyrir heimi þar sem allar manneskjur fá að njóta mannréttinda sinna.

Við rannsökum atburði og segjum frá því sem gerist, hvar og hvenær sem mannréttindabrot eiga sér stað. Við beitum yfirvöld, áhrifamikla aðila og fyrirtæki þrýstingi og reynum að tryggja að þessir aðilar standi við gefin fyrirheit og virði alþjóðalög. Með því að miðla áhrifamiklum reynslusögum fólksins sem við vinnum með virkjum við milljónir stuðningsfólks okkar um heim allan til að berjast fyrir breytingum og koma aðgerðasinnnum í framlínunni til hjálpar. Við styðjum fólk til að leita réttar síns með fræðslu og þjálfun.

Með starfi okkar verndum við fólk og valdeflum það til að berjast fyrir ýmsum málefnum, þar á meðal afnámi dauðarefsingar, fyrir kyn- og frjósemisréttindum, gegn mismunun og réttindum flóttafólks og farandfólks. Við berjumst fyrir því að aðilar sem beita pyndingum verði dregnir fyrir dóm. Við beitum okkur fyrir því að fá lögum sem stuðla að kúgun breytt og við berjumst fyrir frelsi fólks sem hefur verið fangelsað fyrir það eitt að tjá skoðun sína. Við tökum málstað allra sem búa við skert frelsi eða mannvirðingu óháð uppruna.

AMNESTY INTERNATIONAL ÍSLANDSDEILD AMNESTY INTERNATIONAL

www.amnesty.is

Þinghótsstræti 27
101 Reykjavík
Ísland

Netfang: amnesty@amnesty.is
Sími: 511 7900

Október 2020
Index: POL32/2888/2020 Íslenska

Allar myndir eru eign ©Amnesty International nema annað sé tekið fram.
Forsíða: ©Akin Celiktas/Amnesty International
Handritagerð: ©David Hunter

AMNESTY
INTERNATIONAL

